

Qrati ordinarji - Portugall

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [pt](#) ġiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

F'din it-taqsimha tista' ssib informazzjoni dwar l-organizzazzjoni tal-qrati ordinarji fil-Portugall.

L-organizzazzjoni tal-qrati ordinarji

Minbarra l-Qorti Kostituzzjonali, li hija speċifikament kompetenti biex tamministra l-gustizzja fuq kwistjonijiet ġuridiċi-kostituzzjonali, il-kategoriji ta' qrati li ġejjin jeżistu fil-Portugall:

- Il-Qorti Suprema tal-Ġustizzja u l-qrati ġudizzjarji tal-prim'istanza u tat-tieni istanza;
- Il-Qorti Amministrattiva Suprema u l-qrati amministrattivi u fiskali l-oħrajn;
- Il-Qorti tal-Awdituri.

Huma possibbli wkoll Qrati Marittimi, tal-Arbitraġġ u tal-Maġistrati.

Il-każijiet u l-formazzjonijiet fejn il-qrati msemmija fuq jkunu jistgħu jikkostitwixxu, separatament jew konguntement, qorti ta' kunflitt [*Tribunal dos Conflitos* - qorti li tittratta l-kunflitti ta' ġurisdizzjoni] huma stipulati fil-liġi.

Mingħajr preġudizzju għad-dispożizzjonijiet rigward it-tribunali militari [*tribunais militares*], li jistgħu jinholqu waqt stat ta' gwerra, qrati b'kompetenza esklużiva li jiddeciedu fuq ċerti kategoriji ta' delitti huma pprojbiti.

Qrati ġudizzjarji

Il-Qorti Suprema tal-Ġustizzja

Il-Qorti Suprema tal-Ġustizzja hija l-ogħla entità fil-ġerarkija tal-qrati ġudizzjarji, mingħajr preġudizzju għall-kompetenza tal-Qorti Kostituzzjonali. Hija tinkludi taqsima ċivili, taqsima kriminali u taqsima soċjali.

Hija għandha s-sede tagħha f'Lisbona u l-ġurisdizzjoni tagħha testendi fuq it-territorju Portugiż kollu.

Il-Qorti Suprema tal-Ġustizzja topera taħt id-direzzjoni ta' President, fi plenarja tat-tribunal (magħmula mill-imħallfin kollha li jiffurmaw it-taqsimiet tal-qorti), f'taqsimiet speċjalizzati plenarji u f'taqsimiet tal-qorti.

Flief fil-każ ta' eċċezzjonijiet espressi fil-liġi, il-Qorti Suprema tal-Ġustizzja tittratta biss materji ta' liġi.

Il-Qrati tal-appell

Il-qrati tal-appell [*tribunais da relação*] huma, bħala regola, qrati tat-tieni istanza.

Bħalissa, il-qrati tal-appell jippresjedu f'Lisbona, f'Porto, f'Coimbra, f'Évora u f'Guimarães. Huma joperaw taħt id-direzzjoni ta' President, fi plenarja jew skont it-taqsimha.

Il-qrati tal-appell jinkludu taqsima ċivili, taqsima kriminali u taqsima soċjali.

Il-Qrati tal-prim'istanza

Il-qrati ġudizzjarji tal-prim'istanza normalment ikunu l-qrati distrettwali [*tribunais de comarca*].

Bħala regola, il-qasam ta' kompetenza tal-qrati ġudizzjarji huwa d-distrett, għalkemm jistgħu jeżistu qrati li jkollhom kompetenza fuq distrett(i) jew qasam/oqasma definiti speċifikament mil-liġi.

Il-qrati ġudizzjarji għandhom kompetenza ġenerali fi kwistjonijiet ċivili u kriminali u jeżercitaw il-kompetenza tagħhom anke rigward il-kwistjonijiet kollha li ma jiġux assenjati lil qrati oħrajn.

Fil-prim istanza, jista' jkun hemm qrati b'kompetenza speċifika (li jittrattaw kwistjonijiet speċifiċi determinati skont it-tip ta' proċediment applikabbli) u qrati speċjalizzati li jaġħtu deċiżjonijiet dwar materji speċifiċi (irrispettivament mit-tip applikabbli ta' proċediment).

Il-qrati ġudizzjarji jistgħu jinqasmu fi *juizos* (b'kompetenza ġenerika, speċjalizzata jew speċifika), jew f'*varas* b'kompetenza speċifika, meta dan ikun ġustifikat mill-volum u l-kumplessità tas-servizz.

Imħallef jew iktar jippresjedu kull qorti, *juizo* jew *vara*.

Qrati amministrattivi u fiskali

Il-qrati amministrattivi u fiskali għandhom kompetenza li jiddeċiedu fuq rikorsi u appelli relatati mas-soluzzjoni tat-tilwim li jiġu minn relazzjonijiet ġuridiċi fi kwistjonijiet amministrattivi u fiskali.

Il-Qorti Amministrattiva Suprema

Il-Qorti Amministrattiva Suprema hija l-ogħla entità fil-ġerarkija tal-qrati amministrattivi u fiskali, mingħajr preġudizzju għall-kompetenza tal-Qorti Kostituzzjonali.

Hija għandha s-sede tagħha f'Lisbona u l-ġurisdizzjoni tagħha testendi fuq it-territorju Portugiż kollu.

Il-Qorti Amministrattiva Suprema tinkludi taqsima għat-tilwim amministrattiv u taqsima għat-tilwim fiskali. Il-kompetenza ewlenija tagħha hija li tiddeċiedi fuq appelli mis-sentenzi tal-qrati amministrattivi ċentrali.

Il-Qorti Amministrattiva Suprema topera taħt id-direzzjoni ta' President, megħjun minn tliet Viċi Presidenti.

Skont is-sugġett, il-qorti taħdem fi plenarja, bħala plenarja għal kull taqsima jew skont it-taqsima. Fil-plenarja jew fil-plenarja ta' kull taqsima biss hija teżamina l-punti tad-dritt.

Il-Qrati amministrattivi ċentrali

Il-qrati amministrattivi ċentrali huma, bħala regola, qrati tat-tieni istanza. Bħalissa hemm żewġ qrati amministrattivi ċentrali (tat-Tramuntana u tan-Nofsinhar).

Il-funzjoni ewlenija tagħhom hija li tiddeċiedi fuq appelli kontra deċiżjonijiet mill-qrati amministrattivi distrettwali [*tribunais de círculo*] u l-qrati fiskali.

Kull qorti amministrattiva ċentrali tinkludi taqsima għat-tilwim amministrattiv u taqsima għat-tilwim fiskali.

Il-qrati amministrattivi ċentrali joperaw taħt id-direzzjoni ta' President, megħjun minn tliet Viċi Presidenti.

Il-qrati amministrattivi ċentrali jeżaminaw fatti u punti tad-dritt.

Qrati amministrattivi distrettwali u qrati fiskali

Dawn huma qrati tal-prim'istanza li l-għan ewlieni tagħhom huwa li jiddeċiedu tilwimiet dwar materji amministrattivi u fiskali. Huma jistgħu jaħdmu awtonomament, bħala qorti amministrattiva distrettwali u qorti fiskali [*tribunal tributário*], jew jistgħu jaħdmu konguntament, bħala qorti amministrattiva u fiskali [*tribunal administrativo e fiscal*].

Huma joperaw taħt id-direzzjoni ta' President, maħtur mill-Kunsill Superjuri tal-Qrati Fiskali u Amministrattivi [*Conselho Superior dos Tribunais Administrativos e Fiscais*] għal terminu ta' ħames snin.

Bħala regola, huma jkunu ffurmati minn imħallef wieħed imma l-leġiżlazzjoni tipprevedi li f'ċerti każijiet dawn il-qrati jistgħu jkunu ppreseduti b'formazzjoni differenti.

Kummissjari tal-Ġustizzja [*Julgados de Paz*]

Il-Kummissarji tal-Ġustizzja huma qrati ekstraġudizzjarji, li għandhom il-*modus operandi* tagħhom, is-servizz ta' medjazzjoni tagħhom u l-kompetenza li jissimgħu u jiddeċiedu fuq azzjonijiet li jaqgħu fil-ġurisdizzjoni tal-qrati ġudizzjarji tal-prim'istanza.

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija **ġestita mill-Istat Membru rispettiv**. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oġġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-

Kummissjoni Ewropea ma taċċetta responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

L-aħħar aġġornament: 09/08/2019